

Przedpłata

„Głos Narodu“ wynosi
w Krakowie: miesięcznie
zł. 3.—. Za odosłanie
mieszkania dopłaca się
10 hal. miesięcznie.

Przedpłata

na „Głos Narodu“ wynosi
na prowincji: miesięcznie
kor. 2-70. W państwie nie-
mieckim kwartalnie: 10
koron. W innych państwach
kwartalnie koron 12.—.

GŁOS NARODU

OZIENNIK POLITYCZNY, ZAŁOŻONY W ROKU 1893 PRZEZ JÓZEFA ROGOSZA.

Adres Redakcji i Admini-
stracji: róg ul. św. Krzyża
i Mikołajskiej 1. 7

Numer pojedynczy zwykły
12 hal
Numer niedzielny ilustrow-
wany 16 h

Telefon Nr. 190.

REDAKTOR NACZELNY: Dr. ANTONI BEAUPRE.

Ogłoszenia (inzeraty) przyjmuje upoważniony przedsiębiorca tego działu p. Włodzisław Strycharzki w biurze inzeratowym „Głos Narodu“ róg ul. św. Krzyża i Mikołajskiej 1. 7
Dla miejsca wiersza drobnym pismem (petit) za pierwszy raz 16 halerek, — za każdy następny raz 13 halerek. — Nadesłane po 60 halerek, od wiersza za każdy raz. — Śluby
sakrologi etc. wiersz 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmuje we Lwowie S. Sokółowski, pasaż Heusmanna, w Wiedniu Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie
nad Menem, Berlinie, Lipsku, Wrocławiu). — M. Opelik, B. Mosse, M. Dukas, H. Schalek, w Paryżu C. Adam rue de Varenne 33.

Nr. 60

Kraków, Poniedziałek dnia 29 Lutego 1904.

Rok XII.

Fermenty miejskie.

I.

Ostatnie posiedzenie Rady, można było złośliwie nazwać wojną żydowską, nie tylko dlatego, że ścierali się głównie mówcy żydowscy dwu stronictw, ale także ponieważ nawet mówcy chrześcijańscy posługiwali się przedewszystkiem żydowskimi argumentami. Zamiast dawniejszej zasady: „bijesz ty mego żyda, — biję ja twojego“ — zastosowano z niezłym skutkiem nową metodę: „Chwalisz ty swego żyda, — chwaleb ja swego“. Cała dyskusja obracała się około tego, kto ma lepszych żydów? a jeżeli lewica szczyła się drem Grosseem, prawica odpowiadała natychmiast pochwałami na cześć Bazesa i na odwrót. Nigdy może nie okazało się tak jaskrawo, do jakiej potęgi doszli żydzi w Radzie, od czasu ostatnich wyborów. Teraz w Radziechodzi tylko o to, co powie p. Bazes, albo Landau, albo dr Gross, albo dr Seinfeld i rajcy Chrześcijaństwo słuchają tych słów, jak ewangelji; przy rozbięciu bowiem obozu chrześcijańskiego, żydzi mogą decydować przy każdym głosowaniu, zwłaszcza, gdy chodzi o miejskie dygnitarstwo...

Oprócz żydów, bawiono się podczas rozpraw w literaturę. Wielki to postęp i dowód, że wbrew powszechnie przyjętej opinii, rajcy nasi nie są zupełnymi analfabetami. P. Chyliński sięgnął aż do poezji i oświadczył melancholijnie, że wybory nie są poematem. To prawda, ale czy koniecznie mają być walką byków, przyczem oczywiście rolę toreadorów odgrywają kandydaci, którzy byka wyborczego biorą za rog, albo go wprost zarzynają... Niemniej literackim był dr Fischler, który powoływał się gwałtownie na Nietschego, zapominając o tem, że ten genialny myśliciel nienawidził żydów. Ale Nietsche stworzył nadludzi, a dr Fischler sądzi, że do tej właśnie kategorii należy jego przyjaciele polityczni, jak n. p. pp. Bazes i Hirs Landau. Wprawdzie p. Daszyński twierdził, że to są tylko „nadhjny“, ale jemu to wolno, bo i tak będzie zawsze ulubieńcem całego Królestwa, zwłaszcza żeńskiej połowy tego starożytnego ale nie dość wonnego przedmieścia.

Najpiękniejszy jednak kawał literacki ułożył p. Beringer, który referował wybory w inteligencji, jako najinteligentniejszy, albo może jako najniewinniejszy. Być może, że wybory nie są poematem, ale referat p. Beringera był prawdziwą sielanką, niezupełnie w stylu Theokryta lub Szymonowicza, ale równie niewinną jak utwory tych mistrzów...

O tej sielance pomówimy innym razem.

Uczczenie pamięci Czyczeryna.

Klub słowiański odbył w niedzielę posiedzenie poświęcone pamięci zmarłego niedawno Borysta Czyczeryna znakomitego uczonego, i jedynego może Rosjanina, który śmiało i otwarcie żądał całej sprawiedliwości dla Polski i Polaków.

Zebranie było bardzo liczne. Między innymi byli obecni: rektor uniwersytetu prof. Krzymowski, profesorowie Zdzichowski, Marjan Sokółowski, Łoś, Tretiak, Cybulski, Straszewski — dalej hr. Jerzy Moszyński, dr Beaupré, dr Łepki, dr Stefański i grono młodzieży uniwersyteckiej.

Posiedzenie zagałał prof. Morawski i krótkim a gorącym przemówieniem, w którym podniósł wysokie etyczne stanowisko Czyczeryna, i zaznaczył, że w każdym razie na Wschodzie rozlegał się przynajmniej jeden głos poważny i stanowczy w obronie Polaków, gdy tymczasem na Zachodzie wśród Niemców, nawet mężowie uczeni szerzyli nienawiść i apoteozowali gwałt...

Prof. Zdzichowski scharakteryzował następnie w dłuższym odczycie działalność Czyczeryna, jako uczonego pisarza, myśliciela i polityka. Urodzony w 1828 roku, ze starszylacheckiej rodziny, Czyczeryn poświęcił się studjom prawa i filozofii i w młodym jeszcze wieku uzyskał katedrę przy uniwersytecie moskiewskim. Prędko zdobył sobie sławę naukową i wszelką sympatię wśród młodzieży — ale partja popowiczów i karjerowiczów intygowała przeciwko niemu i zmusiła w 1868 r. do ustąpienia z katedry. Aby uniknąć demonstracji pożegnalnych, rząd kazał natychmiast zawiesić wykłady. W kilka lat potem duma (rada) moskiewska, powołała go na swego „głowę“ (burmistrza) i w tym charakterze przewodniczył on bankietowi burmistrzów podczas koronacji Aleksandra III go. Wtedy to wygłosił Czyczeryn słynną mowę, w której stawiał program konstytucyjny dla Rosji, proponując zwołanie rady ziemstw, jako parlamentu... Natychmiast zadennuncjował go Katkw. Cała sfera reakcyjna rzuciła się na niego i Czyczeryn musiał znowu nstąpić. Odtąd pracował w zaciszu domowym, jedynie dla nauki. Przed kilku laty dotknął go okropny wypadek podczas pożaru, który ostatecznie podkopał jego siły.

Czyczeryn był prawnikiem i filozofem i wydał szereg dzieł, mających pierwszorzędną naukową wartość. Najbardziej znane są: „Prawo narodów“ i „Religia i nauka“. Wykształcony na filozofii niemieckiej, zwłaszcza Hegla, ale przytem głęboko religijny, prawy, szlachetny i nieubłaganie sprawiedliwy, szerzył zasady najwznioślejszej etyki, opartej na wierze w Boga i lepszą przyszłość ludzkości. Nie znał wcale Polski, ale kwestja polska zwróciła od dawna jego uwagę, a odtąd się nią zajmował, głosił zawsze, że Rosja ma obowiązek wynagrodzić Polakom wszystkie krzywdy. W broszurze, poświęconej specjalnie tej sprawie, otwarcie oświadczył, że zupełnie równoprawienie Polaków nie tylko w królestwie kongresowym, ale i w prowincjach zabranych, jest najmniejszym ustępstwem, jakie Rosjanie powinni zrobić Polakom... Zdaniem jego wogóle cała przyszłość Rosji zależy od tego, czy Polakom będzie przydzielona zupełna sprawiedliwość.

W końcu odczytał prof. Zdzichowski ustępy z listów pisanych do niego przez Czyczeryna, w których odsłania się piękna dusza i bogaty umysł tego prawdziwie chrześcijańskiego myśliciela. Po prof. Zdzichowskim, który w swym odczycie wykazał gruntowną znajomość działalności Czyczeryna i prądów nurtujących współczesną Rosję, zabierało głos jeszcze kilku obecnych; były to przemówienia, może zajmujące, ale zanedo odlegające od przedmiotu, który był widocznie mówcom zupełnie obcy i tylko prof. Szarlowski i hr. Moszyński dorzucili jeszcze kilka nowych myśli do głębokich wywodów prof. Zdzichowskiego.

W końcu uchwalono wysłać od klubu telegram kondolencyjny do pani Czyczerynowej.

Z TEATRU.

Teatr miejski.

„Eros i Psyche“, powieść sceniczną w 7 aktach, napisał Jerzy Żuławski, muzyka Jana Galia.

Zajmujące i bardzo estetyczne widowisko mieliśmy w sobotę. Powieść sceniczną p. Żuławskiego, ma wprawdzie bardzo mało wspólnego z teatrem, ale porusza wysokie zagadnienia ducha, jest ubrana w bardzo wytworne formy poetyczne i posiada kilka ustępów prawdziwie pięknych, pisanych z polotem i szczerem natchnieniem. Niedawne wystawienie „Tragedji człowieka“, nasuwa mimowoli pewne analogje pomysłu i układu, trzeba jednak odrazu zaznaczyć, że o jakimkolwiek naśladownictwie nie może być mowy, już choćby z tego powodu, że dzieło p. Żuławskiego stoi na znacznie wyższym stopniu kultury poetyckiej, niż ociężała filozofja Madacha.

Odkładając na później szczegółową ocenę „Psyche“, zaznaczam na razie, że jest to symboliczna historia dążeń, cierpień i przeobrażeń pierwiastku Piękna i Dobra duszy człowieka — w niestannem starciu z żywiołem brutalnej i niszczącej siły. Ten zasadniczy pomysł jest przeprowadzony dość nierównomiernie, a w końcowych obrazach cokolwiek melodramatycznie i niekonsekwentnie. Za to pierwsze odsłony są malowniczo i poetycznie.

Wykonanie było zupełnie dobre. W całym utworze p. Żuławskiego są właściwie tylko dwie role, Psyche (p. Mrozowska) i Blaksa (p. Sosnowski).

Gra p. Mrozowskiej odznaczała się przede wszystkim tem doskonałym wykończeniem szczegółów, które charakteryzuje wszystkie jej kreacje — i nadzwyczaj inteligentnym zrozumieniem roli. Nawet w ustępach wymagających siły i uczucia, więc dla niej niewłaściwych, potrafiła być zajmującą i wzruszającą.

Najlepiej — doskonale — wypadły epizody na pół charakterystyczne, jak w odsłonie IV. (Rinascimento) i VI. (Dzień dzisiejszy). Wygłoszenie wierszy wymaga jeszcze pewnego opracowania; zwłaszcza powinna artystka unikać niepotrzebnego a nużącego przeciągania — ale talent pani Mrozowskiej jest tak giętki i tak wrzliwy, że i drobne usterki są przemijające. Całość kreacji była wyborną i to pewna, że autor musi podzielić sukces swej sztuki z wykonawczynią głównej postaci.

P. Sosnowski bardzo sumiennie, rozumnie i trafnie odtworzył wszystkie przemiany Blaksa. Z innych artystów wyróżnić należy pp.: Andruszewskiego, Zenona, Jednowskiego, Zelwerowicza, Walewskiego, Stępowskiego, Przybyłowicza, Leszczyńskiego, Frączkowskiego, Sobiesława, Bronicza i Strycharzkiego, tudzież panie: Senowską, Konarską, Wójciakę, Czechowską, Olchowską, Sulimę i Dulebiankę — którzy nie bez pewnego zaparcia, a bardzo starannie wykonali całe mnóstwo małych, epizodycznych ról.

Wystawa była bogata i pełna dobrego smaku. Stroje pani Mrozowskiej i wspaniała renesansowa suknia p. Olchowskiej budziły sensację.

KRONIKA.

Nagła śmierć na ambonie Wczoraj w kościele św. Barbary o godzinie 3 kwadransie na 10 kaznodzieja niemiecki O. Maurycy Peter, nagle przechylił się w tył — uderzając głową o drzewiczki ambony. W jednej chwili powstał ruch w kościele — pospieszono na ratunek — który jednak okazał się już spóźnionym — bo zniesiono już tylko martwe zwłoki kapłana. Śmierć zaskoczyła go na post-runku. Z pomocą lekarską [pospieszył dr Murczyński — który jednak na ciepłych jeszcze zwłokach nie mógł już trafić na ślady pulsu. Przybyły słyk miejski dr Aleks. Wilkosz i dr Bobkiewicz, stwierdzili już tylko śmierć kapłana.

Wypadek ten wywarł wielkie wrażenie na obecnych i wieść rozeszła się szybko po całym mieście. Śp. O. Maurycy Peter — urodzony w Nisii na Śląsku pruskim, liczył lat 64, D. zakonu T. J. wstąpił w roku 1857. — Pogrzeb odbędzie się we wtorek. Wyprowadzenie zwłok z domu przy ulicy Grodzkiej do kościoła św. Barbary o godzinie wpół do 8 rano, a po Nabożeństwie żałobnem nastąpi eksportacja na cmentarz krakowski.

P. Michał Przybyłowicz, sympatyczny artysta teatru krakowskiego, wychodzący w sobotę wieczór po przedstawieniu „Erosa i Psyche“ z teatru, pośliznął się i złamał lewą rękę. P. P. udał się na stację ratunkową, gdzie udzielono mu pierwszej pomocy, a wczoraj obłożono rękę gipseem. W skutek tego wypadku w sztuce p. Żuławskiego zastąpić będzie musiał p. P. kto inny.

P. Kiciński, znany komik jeszcze z czasów dyrekcji Kozłmina w starym t. atrze, został zaangażo-

